

Gräsröjning



På bördiga ståndorter kan gräset lätt börja undertrycka trädplantorna. Markberedning minskar risken, men ibland finns också behov av gräsröjning. Bild: © Johnny Sved.

Kuvas

På bördiga ståndorter kan plantorna lätt bli undertryckta av markvegetation såsom gräs, hallon och duntrav. Om konkurrensen från markvegetationen är stark, blir höjdtillväxten hos trädplantorna lidande. Då kan det bli nödvändigt att avlägsna den konkurrerande vegetationen, antingen mekaniskt eller kemiskt.

Gräsröjning minskar skaderisken

Om gräset lägger sig över plantorna kan plantorna bli helt täckta och dö av ljusbrist, eller så kan de bli så kraftigt böjda att de skadas. En riklig markvegetation gynnar också gnagare och svampsjukdomar som kan skada plantorna. Risken är speciellt stor under vintern då marken är täckt av snö.

Päätöksenteko

Gräs- och slyröjningens ekonomi och risker

Till arbetsslaget gräs- och slyröjning räknas bekämpning av markvegetation, hjälpplantering och slyröjning. Gräs- och slyröjning i plantskog minskar konkurrensen från annan vegetation och risken för skador. Plantorna får också en bättre start, vilket betyder att deras längdtillväxt snabbt kommer i gång. Målet med gräsröjning och slyröjning är att säkerställa att förnyelsen lyckas.

Plantorna konkurrerar med markvegetationen

Konkurrens om vatten, näring och ljus från markvegetationen kan bromsa upp plantornas utveckling med flera år och i värsta fall förstöra en stor del av dem. Om förröjning utförts några år innan förnyelseavverkningen och om markberedningen har gjorts rätt minskar behovet av gräs- och slyröjning avsevärt.

Man behöver ändå aktivt följa med plantskogens utveckling under de första åren för att kunna bedöma behovet av gräs- och slyröjning. Om behovet finns men ingenting görs, är det risk att slyet tar över och konkurrerar ut barrträdsplantorna. I värsta fall kan de pengar som lagts ut på anläggningskostnaderna till stor del gå förlorade. Genom slyröjning kan man dämpa slyets tillväxt.

Rätt markberedningsmetod medför mindre arbete och kostnader

Om man väljer rätt markberedningsmetod så kan man redan på förhand minska problemet med uppslag av gräs och sly.

På bördiga marker är t.ex. gräs- och slyuppslaget betydligt större om man använder harvning som markberedningsmetod i stället för högläggning. Högläggning är dyrare att utföra än harvning, men den minskar behovet av gräs- och slybekämpning och ger ett säkrare slutresultat. På kargare marker ger harvning vanligen bra resultat. Det är skäl att undvika att söndra markytan i onödan, också med tanke på vattenvården.



Om ingen slyröjning görs, måste röjningen göras tidigare än vad som normalt rekommenderas. Om ingen slyröjning görs, skadas tallarnas toppar av det uppväxande björkslyet vilket får allvarliga konsekvenser för tallbeståndets utveckling. Arbetet blir både dyrare och långsammare om åtgärderna försenas. Bild © Kalle Vanhatalo.

Toteutus

Utförande av gräsröjning



På bördiga ståndorter kan plantorna bli undertryckta av gräs om man inte utför gräsröjning då det finns behov. Bild: © Johnny Sved.

Gräsröjning kan utföras antingen med mekaniska eller kemiska metoder. Syftet är att hjälpa trädplantorna i konkurrensen med övrig markvegetation. Vid mekanisk gräsbekämpning kan behandlingen behöva upprepas under 2-3 somrar, vid kemisk bekämpning räcker det i allmänhet med en behandling.

Mekanisk bekämpning

Vid mekanisk gräsröjning trampar man antingen ned markvegetationen, böjer den åt sidan eller slår den med något redskap. Det frigjorda utrymmet runt plantan ska vara minst lika brett som markvegetationen är hög. Den bästa effekten av gräsröjningen uppnås om åtgärden utförs under högsommaren, men under våren och senhösten är det lättare att få syn på plantorna. Det är ändå viktigare att åtgärden utförs än när den utförs.

Kemisk bekämpning

Kemisk bekämpning kan utföras i samband med markberedningen eller då plantskogen är ung. För att plantorna inte ska skadas behöver de skyddas under behandlingen, eller så måste bekämpningen utföras under en tid då plantorna inte är känsliga.

Det är viktigt att följa tillverkarens föreskrifter då man använder växtskyddsmedel. Man bör också ägna särskild uppmärksamhet åt vattenvården vid hanteringen av växtskyddsmedel. Växtskyddsmedel ska inte användas på grundvattenområden. En tillräckligt bred skyddszon bör lämnas mot vattendrag och småvatten. Yrkesmässig hantering av växtskyddsmedel kräver att man har växtskyddsexamen.

Gräsröjning på beskogade områden

På beskogade områden måste trädplantorna ofta konkurrera med högvuxen markvegetation även om markberedningen är korrekt utförd. Kampen om utrymme ökar risken att plantorna dör. Markvegetationen kräver bekämpning på de allra flesta objekt både det år beskogningen utförs och de första åren efter beskogningen.

Effektiv gräsröjning är särskilt viktig vid åkerbeskogning. Gräsröjning resulterar i en betydligt högre överlevnadsprocent hos gran och tall, och höjdtillväxten ökar, särskilt hos björk.^[1]

Kemisk gräsröjning minskar ogräsens rotkonkurrens effektivare än vid mekanisk bekämpning^[2]. Plantorna växer betydligt snabbare på beskogade åkrar där man utfört kemisk gräsröjning jämfört med ytor som inte har behandlats.^{[3][4][5]}

En fördel med beskogning av områden där man bedrivit torvproduktion är att där inte finns en så kallad fröbank av ogräsfrö som alltid finns på åkermark. Därför är uppslaget av ogräs till en början mycket begränsat. På nedlagda torvtäcker lyckas beskogningen bäst om den utförs genast efter att torvproduktionen avslutats. Då har markvegetationen ännu inte

hunnit etableras ordentligt. Om beskogningen fördröjs blir det nödvändigt att utföra högläggning och gräsröjning^[6].

Sanasto

Gräsbekämpning



På bördig mark kan gräset kväva plantorna om det inte bekämpas. Bild: © Johnny Sved.

Syftet med gräsbekämpning är att hindra gräs och örter att konkurrera för mycket med trädplantorna. Gräsbekämpningen utförs vid behov i 1-2 år efter förnyelsen, antingen mekaniskt eller kemiskt.

På bördig mark kan markvegetation som gräs, hallon eller mjölkört kväva plantorna om den inte bekämpas. Om konkurrensen med markvegetationen är hård växer plantorna sämre.

Därför kan det bli nödvändigt att avlägsna markvegetationen för hand eller kemiskt.

Syftet med gräsbekämpningen är att förbättra plantornas överlevnadsmöjligheter i kampen mot övrig markvegetation. Om gräsbekämpningen utförs för hand kan arbetet behöva upprepas under 2-3 somrar, medan det vanligen räcker med en enda behandling om gräset bekämpas på kemisk väg.

Beskogning



Ett obrukat område har här beskogats med gran. Bild: © Airi Matila.

Beskogning innebär etablering av en ny skog på ett trädlöst område vars tidigare användningsändamål inte har varit skogsbruk. Området bör lämpa sig för virkesproduktion. Exempel på sådana ställen är områden som frigjorts från torvproduktion eller jordbruk, eller andra områden där träd klarar av att växa. Om ett område har speciella natur- eller kulturvärden rekommenderas inte beskogning. På en del sådana här områden kan det till och med vara förbjudet i lag att etablera skog.

Plantskogsvård



Ett exempel som visar två granplantskogar där den ena är ca en meter hög och den andra ungefär tre meter hög. I den yngre plantskogen utförs slyröjning där lövslyet som hindrar granarnas utveckling röjd bort. I den äldre plantskogen utförs röjning där plantornas täthet regleras så att den överensstämmer med skogsägarens mål. I båda fallen ska man se till att spara träd och buskar som är viktiga för mångfalden, att lövinslaget blir tillräckligt stort och att naturvårdsträd och viltbuskage bevaras. Bild: © Juha Varhi.

Arbetslagen inom plantskogsvården består av gräs- och slyröjning respektive röjning.

Gräs- och slyröjning



Ett exempel som visar två granplantskogar, där den ena är ca en meter hög och den andra ungefär tre meter hög. I den yngre plantskogen utförs slyröjning där lövslyet som hindrar granarnas utveckling röjs bort. I den äldre plantskogen utförs röjning där plantornas täthet regleras så att den överensstämmer med skogsägarens mål. I båda fallen ska man se till att spara träd och buskar som är viktiga för mångfalden, att lövinslaget blir tillräckligt stort och att naturvårdsträd och viltbuskage bevaras. Bild: © Juha Varhi.

Arbetslaget gräs- och slyröjning omfattar gräsröjning, hjälpplantering och slyröjning.

Litteratur

1. Hytönen, J. & Lilja, S. 1995. Pintakasvillisuuden torjunnan vaikutus taimien ensikehitykseen pellonmetsitysaluilla. Teoksessa Hytönen, J. & Polet, K. (toim.) Peltojen metsitysmenetelmät. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 581.
<http://urn.fi/URN:ISBN:951-40-1488-X>
2. Kolström, T. & Nuutinen, J. 1995. Pintakasvillisuuden määrän vaikutus maan kosteus- ja lämpöoloihin sekä koivuntaimien kehitykseen. Teoksessa Hytönen, J. & Polet, K. (toim.) Peltojen metsitysmenetelmät. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 581.
<http://urn.fi/URN:ISBN:951-40-1488-X>
3. Hytönen, J. & Jylhä, P. 2008. Fifteen-year response of weed control intensity and seedling type on Norway spruce survival and growth on arable land. *Silva Fennica* 42(3): 355-368.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2016101325112>
4. Hytönen, J. & Jylhä, P. 2011. Long-term response of weed control intensity on Scots pine survival, and growth and nutrition on former arable land. *European Journal of Forest Research*. 130: 91-98.
<https://doi.org/10.1007/s10342-010-0371-6>
5. Ferm, A., Hytönen, J., Lilja, S. & Jylhä, P. 1994. Effects of weed control on the early growth of *Betula pendula* seedlings established on an agricultural field. *Scandinavian Journal of Forest Research* 9(4): 347-359.
<https://doi.org/10.1080/02827589409382851>
6. Aro, L. & Hytönen, J. 2019. Suonpohjasta metsäksi. Luonnonvarakeskus ja Suomen metsäkeskus.
<https://www.slideshare.net/Metsakeskus/suonpohjan-metsitysopas-188911137>